

Základy translatologie

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

Ivana Kupčíková

Struktura našeho setkání

- CODA, KODA,
- porevoluční doba,
- současnost.

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

Slyšící děti neslyšících rodičů

CODA - Children Of Deaf Adults

KODA – Kids Of Deaf Adults

- <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096066178-televizni-klub-neslysicich/207562221800019#CTPlayer-1>

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Přelomový rok 1989 – výrazné celospolečenské změny i výrazné změny v komunitě neslyšících.

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- „Zviditelnění“ komunity neslyšících.

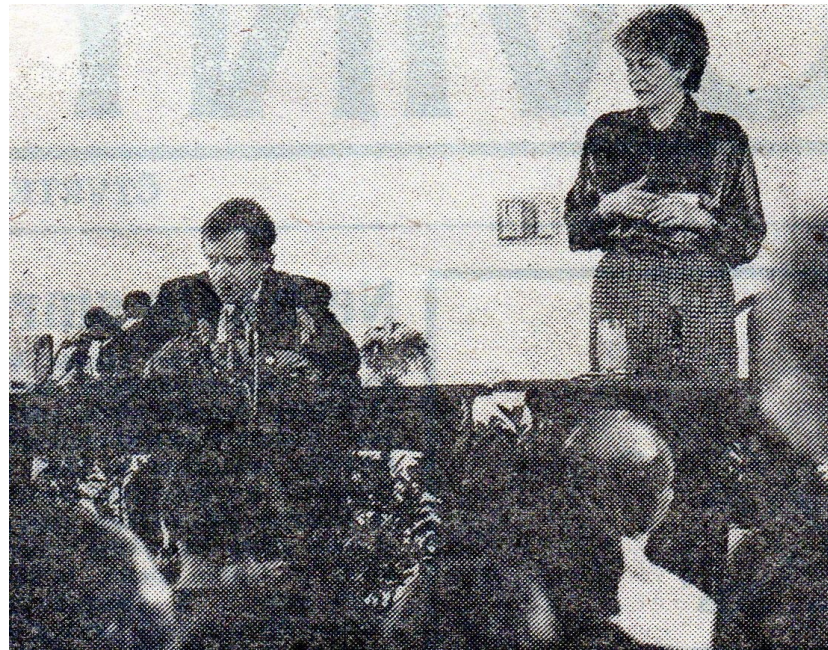
Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- „Zviditelnění“ komunity neslyšících.
 - **1990** tlum. Televizních novin ČST
 - **21.4.1990** tlum. návštěvy papeže Jana Pavla II. v Praze (Emilie Mrzlíková),

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- „Zviditelnění“ komunity neslyšících.
 - **2.5.1990** první tlum. tiskové konference prezidenta Václava Havla (po návratu z Izraele) (Emilie Mrzlíková),

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- „Zviditelnění“ komunity neslyšících.
 - **17.7.1990** založení ČUN – České unie neslyšících
(druhý poskytovatel tlum. služeb)

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- „Zviditelnění“ komunity neslyšících.
 - **7.5.1991** tlum. pro princeznu Dianu, Olgu Havlovou v Věru Čáslavskou (ve škole v Radlicích) (Emilie Mrzlíková)
 - **7.12.1992** Založení ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **1993** první výzkumy ČZJ a boj za jeho statut. Institut neslyšících v Berouně (1993)

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **1.9.1994** počátek tlumočení ve vzdělávání (SZŠ Beroun),
- **11/1995** Kubicová, Bubrle se zúčastňují konference EFSLI (European Forum of Sign Language Interpreters)
 - Belgie, Gent: Minimální jazyková dovednosti tlumočnicka,
- **31.8.1996** založena OTZJ – Organizace tlumočnicků znakového jazyka (Ludmila Bartíková),

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **9/1998** založení ČNESu na FF UK,
- **9. 12. 1998** –první tlumočení divadelní hry: Plukovník Pták (Gabriela Houdková),
- **jaro 1999** –do Prahy přijela americká tlumočnice a misionářka a misionářka Vesta Dee Sauter,
- rok **1999** ve znamení návštěv - Nizozemec Gerdinand Wagenaara, Američanka Mindy Brown, Američanka Lillian Beardová (v roce 1964 založila RID) a další...
- **2000** MU založeno Středisko Teiresiás,
- **25. 5. 2000** –založena Pevnost (Petr Vysuček),

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **20. 12. 2000** založena ČKTZJ - Česká komora tlumočnicků znakového jazyka (Jiří Janeček),
- **listopad 2001** – při ASNEPu vzniká Expertní komise pro otázky tlumočení neslyšícím (EKOTN),
- **6. 1. 2002** – poprvé tlumočen Tříkrálový večer
- **2002** ČKTZJ - projekt Tlumočnick očíma neslyšícího dítěte (TOND)
- **19. 2. 2002** – založena Národní rada tlumočnicků a lektorů ZJ v ČR (NRTLZJ, Jaroslav Paur)
- **prosinec 2002** – ČKTZJ poprvé tlumočí koncert
Podepsáno srdcem

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **2003** – ČKTZJ se stává členem EFSLI
- **duben 2003** – tlumočená premiéra Tracyho tygra (stínové tlumočení)
- **23. 7. 2003** – na 14. kongresu WFD v Montrealu zahájila svou činnost WASLI
- **29. 9. 2003** - CZTN - Centrum zprostředkování tlumočnicků pro neslyšící zahájilo provoz, od 1. 3. 2004 tlumočení proplácí
- **duben 2004** – tlumočená premiéra V melounovém cukru (zónové tlumočení)

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **2004** ČKTZJ realizuje CVP – certifikační vzdělávací program,
- **2006**–Katedra kybernetiky Západočeské univerzity v Plzni začíná vyvíjet virtuálního tlumočnicka ZJ avatara,
- **15.-17. 9. 2006** - ČKTZJ pořádá v Praze konferenci EFSLI (120 tlumočnicků z 23 zemí, téma: Inovativní praktiky v týmovém tlumočení)
- **2006** ČUN zahájen simultánní přepis mluvené řeči
- **2006-2008** - ČKTZJ projekt JPD3 –Vytvoření výukových materiálů pro tlumočnický

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **6. 1. 2007** – poprvé tlumočena upravená verze muzikálu *Obraz Doriana Graye*,
- **2007** – vzniká Institut neslyšících pro specializované vzdělávání,
- **2008** – vzniká o. s. CODA – Slyšící potomci neslyšících rodičů (Karel Redlich),
- **říjen 2008** – zahájeno online tlumočení (APPN, dnes Tichý svět; v r. 2015 zaměstnává 15 tlumočnicků),
- **prosinec 2008** – první celovečerní tlumočený film *Kdopak by se vlka bál*,

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **únor 2009** – na FF UK zahájeno Celoživotní vzdělávání pro tlumočníky ZJ
- **květen 2009** – poprvé tlumočena Pražská muzejní noc,
- **1. 9. 2009** – Komora zahajuje vysílání Dětské internetové televize WEBlik,
- **prosinec 2009** – tlumočená premiéra U výčepu,
- **květen 2010 – březen 2011** – projekt SNN Strom
- **1. 12. 2010** – Tichý svět zahajuje nonstop online,
- **2011** – Institut zahájil modulový vzdělávací pro tlumočníky,

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **leden 2013** – propojení ČKTZJ s JTP,
- **5.-6. 10. 2013** – první Setkání tlumočnicků pro neslyšící v ČR
- **od března 2014** – ČKTZJ se podílí na jednáních o Národní soustavě kvalifikací (tlumočnick ČZJ),
- **1. 9. 2009 – 2015** – ČKTZJ zahajuje diskusi o postavení tlumočnicka ve vzdělávání (pedagogický x nepedagogický pracovník),
- **2015** – ČKTZJ se podílí na aktualizaci karty Tlumočnick znakové řeči v Národní soustavě povolání,

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- **7. 10. 2016** –VOŠ v Hradci Králové zahajuje výuku oboru tlumočnictví ČZJ,
- **podzim 2020** –MU zahajuje výuku oboru Tlumočnictví ČZJ,

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Zákon č. 171/1990 Sb. o soustavě základních a středních škol, kterým se mění a doplňuje zákon č. 29/1984 Sb. (účinný od 1.6.1990, zrušený k 1.1.2005, místo něj 561/2004 a pozdější novely + navazující vyhlášky.)

čl. 2, §3 - přiznává právo na vzdělávání ve znakovém jazyce.

„Neslyšícím a nevidomým se zajišťuje právo na vzdělání v jejich jazyce s použitím znakové řeči nebo Braillova písma.“

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Zákon č. 155/1998 Sb. o znakové řeči, později novela.

První část:

definice základních pojmů - znaková řeč,
- ČZJ,
- znakovaná čeština,
- prstová abeceda.

Používání znakové řeči - §8,
- vzdělávání 29/1984 Sb.,
- výuka znakové řeči pro rodiče.

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Zákon č. 155/1998 Sb. o znakové řeči, později novela.

Druhá část:

Změna zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení,
ve znění pozdějších předpisů,

"§ 86a Občan, jemuž byly z důvodu úplné nebo praktické hluchoty přiznány mimořádné výhody II. stupně (průkaz ZTP) nebo III. stupně (průkaz ZTP/P), má nárok na bezplatné poskytnutí tlumočnické služby formou úkonu pečovatelské služby při návštěvě lékaře, vyřizování úředních záležitostí a při zajišťování dalších nezbytných potřeb, a to v rozsahu nejvýše 24 hodiny za kalendářní rok."

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Zákon č. 384/2008 Sb. o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob

Definování komunikačních systémů vycházejících z ČJ a ostatních.

Pohled do historie tlumočení a překladu ČZJ

- Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
§56 Tlumočnické služby

Děkuji za pozornost.